

КОНТРОЛЬ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Оліферук С.Л.

Київський національний університет будівництва і архітектури

Abstract. *The essence of the technical and economic analysis is investigated, methods for its implementation and timely detection of the emergence of negative tendencies towards bankruptcy are provided. With the transition of the Ukrainian economy to a market basis, the reform of all spheres of management, privatization, the development of various forms of ownership, primarily based on private property, there was an urgent need for an objective, clear, operational comprehensive economic analysis at all levels of management and management.*

Теоретично і практично підтверджується, що оволодіння системою управління виробництвом потребує освоєння мистецтва планування основних техніко-економічних показників і контролю їх виконання.

В свою чергу техніко-економічний аналіз виступає як ефективний засіб контролю виконання планових величин показників і забезпечення їх своєчасного виконання.

Техніко-економічний аналіз як наука став активно розвиватись у відповідь на гостру необхідність підрахунку збитків після II Світової війни. На превеликий жаль, ця чорна сторона історії знову накрила Україну, причому гострота втрат посилюється необхідністю якнайскорішого їх усунення. Ліквідація наслідків агресії росії вимагає чималих ресурсних втрат: фінансових, а разом із ними трудових, матеріальних, енергетичних, інтелектуально-інноваційних. Одночасно швидкість відновлення національної економіки передбачає обґрунтування потреб у ресурсах та джерелах їх формування. В цьому зв'язку доцільно застосовувати вже існуючі напрацювання щодо техніко-економічного аналізу.

Кількісні показники характеризують абсолютні величини і масштаб діяльності будівельної фірми: введення об'єктів і потужностей в дію, обсяги будівельних робіт (БР), чисельність персоналу і його склад, потребу у виробничих ресурсах, оборотних засобах тощо.

Якісні показники визначають ефективність будівельного виробництва і стан діяльності будівельної організації: продуктивність праці, ступінь використання машин і механізмів, рівень

рентабельності, витрати матеріальних, енергетичних, трудових і фінансових ресурсів на одиницю об'єму БР.

Ця система показників комплексно характеризує виконання обсягів БР, працю й оплату праці, основні фонди і виробничі ресурси, собівартість і рентабельність, результати виробничої діяльності будівельної організації та її внутрішньоструктурних підрозділів[1].

Предметом ТЕА є інформаційно-виробнича діяльність будівельних організацій як в цілому, так і окремих внутрішньоструктурних підрозділів, яка вивчається на основі даних бізнес-планів, договорів, обліку, звітності й інших джерел інформації[2].

Кінцевим результатом ТЕА є підготовка інформації для розробки науково-обґрунтованих планів, рішень і дій, спрямованих на покращання роботи будівельних організацій і їх структурних підрозділів.

При виконанні ТЕА використовують методи балансового зрівняння, підстановок, деталізації, групування, взаємопов'язаного вивчення, наукового обґрунтування і узагальнення[3].

У разі необхідності застосовують графічні методи комп'ютерного аналізу, у тому числі: кругових, інтервальних, кусково-лінійних діаграм, діаграм площ, стовпчикових та сумішених стовпчикових діаграм, лінійних та криволінійних графіків.

ТЕА підрозділяється на економічний і техніко-економічний[4].

Останнім часом арсенал методів ТЕА інтенсивно поповнюється сучасними засобами інтелектуального аналізу великих масивів даних. Зокрема, окрім методів статистичної обробки, таких як регресійний аналіз та редукція даних, все більшої популярності набувають нейронні мережі, алгоритми нечіткого логічного висновку, а також гібридні нейро-нечіткі мережі.

Для здійснення ТЕА широко використовуються абсолютні величини показників у відповідних одиницях вимірювання і відносні величини у вигляді коефіцієнтів, процентів (відсотків), індексів, еквівалентів тощо. Основним джерелом інформації для виконання ТЕА є бізнес-план будівельної фірми, як документ, який містить усі планові розрахунки й розробки за всіма напрямками розвитку і функціонування фірми.

Другим важливим джерелом є облікові та звітні дані. Існуюча система обліку і звітності охоплює всі сторони виробничої діяльності і дає можливість отримувати надійну інформацію.

Джерелом інформації є матеріали результати фінансового та управлінського обліку, аудиторських перевірок, а також інформація про ринкову ситуацію.

Техніко-економічний аналіз проводиться щоденно, за декаду, місяць, квартал, рік до складання підсумкової звітності. На підставі результатів аналізу приймаються важливі управлінські рішення. При цьому доцільно вдаватись не лише до вертикального, тобто структурного аналізу, але й до горизонтального, тобто спрямованого на вивчення тенденцій змін господарських процесів, а також особливостей продукції й послуг підприємства у часі.

Для виконання ТЕА використовуються абсолютні величини показників у відповідних одиницях вимірювання і відносні величини у вигляді коефіцієнтів, процентів (відсотків), індексів, еквівалентів тощо. Оперативність аналізу передбачає чітко і швидко його здійснення, негайне втілення в інформаційно-виробничу діяльність підприємств та організацій. Це дає змогу активно та своєчасно впливати на хід виробничого процесу для його поліпшення і набуває особливої гостроти в екстремальних умовах роботи бізнесу під час військового стану та активних бойових дій.

Висновки

В умовах відновлення економіки України після наслідків бойових дій доцільно зосередити увагу на щоденних грошових та матеріальних втратах, оскільки саме вони мають покладатись в основу фінансово-інвестиційних планів і деталізованих графіків їх виконання.

Список використаних джерел:

1. *Економетричний інструментарій управління фінансовою безпекою підприємств будівництва: [моногр.] / Л.В. Сорокіна, А.Ф. Гойко, С.П. Стеценко, К.В. Ізмайлова та ін.: Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури, 2017 р., 404 с.*
2. *Інформація про ціни на основні будівельні матеріали, вироби та конструкції в Україні 3 кварталі 2016 року – 4 кварталі 2018 року <http://www.inproekt.kiev.ua/CO/Advice>.*
3. *Вінніченко І.І. Продуктивність праці та її фактори: Держава та регіони, 2007 рік. Вип 3. С. 25-29*
4. *Крикун К.В. Базисні системи функціонування капітального будівництва: Збірник наукових праць, Київ: КНУБА, 2001р., вип. 9. С.21-24*